

СТЕНОГРАМА

слухань у Комітеті з питань молоді і спорту на тему:

"Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення молодіжної політики в Україні на підставі підсумків моніторингу практики застосування та ефективності його положень"

30 квітня 2024 року

Веде засідання голова Комітету КОЖЕМ'ЯКІН А.А.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня. Вітаю всіх присутніх, запрошених, гостей! І слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас сьогодні заплановані планові комітетські слухання на тему: "Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення молодіжної політики в Україні на підставі підсумків моніторингу практики застосування та ефективності його положень". Ну, так, складно написано, але я вважаю, що ключові слова тут "молодіжна політика", особливо зараз, коли у нас війна йде, особливо коли Верховна Рада приймає зараз деякі закони, які стосуються, в тому числі, і повернення у молодіжне середовище, до школи шкільну військову освіту, яка сьогодні, як ми бачимо, вкрай потрібна Україні.

Я хотів би перед тим, як розпочати, декілька представлень зробити, для того щоб ми орієнтувалися по ходу наших слухань. У нас є тут такі наглядові підписи, прізвища, але я хотів би декілька наших гостей представити.

Ну, по-перше, це виконуючий обов'язки тимчасово міністра молоді і спорту Бідний Матвій Вікторович. Дуже приємно.

У нас також присутні: Ірина Іванівна Беляєва, це координатор з розвитку партнерства і єднання. Десь вона повинна бути.

У нас я хотів би представити в першу чергу заступника... Вибачте, Василь Іванович, я пішов не по комітетському, як кажуть, напрямку. Заступник голови Комітету з питань молоді і спорту Мокан Василь Іванович.

І у нас присутня голова підкомітету з питань державної молодіжної політики Комітету з питань молоді і спорту Борзова Ірина Наумівна. Вона у нас, я думаю, на зв'язку.

БОРЗОВА І.Н. Вітаю!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, пані Ірино.

У нас заступник міністра молоді і спорту теж Андрій Володимирович Чесноков. Дуже приємно.

Наш колега народний депутат, співголова Ради з молодіжних питань при Президентові України Олександр Володимирович Санченко. Дуже приємно.

У нас директор Українського молодіжного фонду Твердохліб Дмитро Валентинович. Дуже приємно.

У нас виконавча директорка Національного українського молодіжного об'єднання Подобєд-Франківська Олена Богданівна присутня тут теж.

У нас радниця з питань політики та залучення програм "Мріємо та діємо" Марина Миколаївна Попатенко. Дуже приємно.

І Державний секретар Кабінету Міністрів у нас Олександр Йосипович Ярема. Олександр Йосипович, вибачайте, що так, як кажуть, не по черзі.

І всі інші у нас запрошені, які присутні в залі безпосередньо тут, хоча у нас, ви знаєте, зараз в Київській області об'явлена тривога повітряна, але в Києві поки її ще нема і ми працюємо.

Декілька слів я хотів би сказати перед тим, як ми розпочнемо і після того, як я надам слово виступаючим. Я хотів би ще раз подякувати вам всім за те, що ми в цей складний час можемо дозволити собі обговорювати ці питання в мирні часи, в мирні періоди нашого, а я думаю, що вони настануть,

і ми бажаємо, щоб це було якомога скоріше, це проблема виховання молоді, проблема молодіжної політики в Україні. Це буде, напевно, сама одна з головних, тому що, на жаль, війна забирає і забрала вже багато людей, які сьогодні віддали своє життя за Україну, і треба буде молодь виховувати на їх, скажемо так, примірах, на їх подвигах. І це якраз наше буде з вами завдання для того, щоб вже бути готовими для цієї роботи в молодіжному середовищі після війни.

Три роки тому за поданням Комітету з питань молоді і спорту Верховна Рада ухвалила Закон України "Про основні засади молодіжної політики", ви всі дуже добре знаєте, який надав українській молоді, молодіжним та громадським організаціям, іншим суб'єктам молодіжної роботи нові інструменти для участі у формуванні та реалізації молодіжної політики. Водночас через різні підходи Міністерства фінансів України та Міністерства молоді і спорту до реалізації цього закону він так і не запрацював на повну міць, не ухвалені всі підзаконні акти, передбачені цим законом. Безперечно, треба враховувати і обмеженість ресурсів держави під час воєнного стану, але оскільки українські юнаки і дівчата сьогодні в перших рядах – захисники України, маємо розширювати можливості молоді керувати своєю державою.

Хочу також зазначити, що незважаючи на обмеження можливості, комітет робить все від нього залежне, те, щоб своєчасно відзначати подвиги наших героїв, в тому числі молоді, яка сьогодні воює в рядах Збройних Сил України. З 20 лауреатів Премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму і місцевого самоврядування 15 лауреатів – наші герої, які у складі Збройних Сил України та територіальних формувань, територіальної оборони захищають Україну. Тому українська молодь заслуговує, щоб молодіжний закон запрацював на повну силу.

Щоб дослідити ставлення саме молоді до ухваленого закону, Комітет з питань молоді і спорту разом із Програмою USAID "Рада: наступне покоління" та Вестмінстерською фундацією за демократію провів моніторинг

ефективності застосування його положень серед молоді. Взагалі все, що треба було, ми зробили. Далі по тексту. Вам все зрозуміло, я затягувати не хочу, тому що я думаю, що та інформація, яка буде від вас лунати, вона більш актуальна ніж ті загальні фрази, які я скажу.

Тому я бажаю ефективної роботи нашим учасникам слухань і Слава Україні!

Зараз до слова я запрошую, будь ласка, Василь Іванович Мокан, заступник голови комітету. Будь ласка.

МОКАН В.І. Дякую, Андрій Анатолійович.

Усім вітання, учасникам! Дійсно, символічно, що ми практично день у день проводимо наші комітетські слухання, три роки назад був ухвалений законопроект, уже Закон "Про основні засади молодіжної політики", і це так співпало, але дуже добре співпало, і настав час, напевно, проаналізувати, як він імплементований і як він реалізовується на практиці. І дуже дякую всім, що знайшли можливість, знайшли бажання і впевнений в тому, що у своїх виступах ви озвучите актуальні і проблеми, і пропозиції як можна законодавство наше у сфері молодіжної політики зробити більш досконалим, більш ефективним і, саме головне, більш практичним.

Хочу окремо подякувати також програмі USAID "РАДА: наступне покоління", які провели для нас, для нашого комітету у співпраці з нашим комітетом ґрунтовний моніторинг. Особливо хочу подякувати представниці, експертці Вестмінстерської Фундації за демократію Ганні Клименко, яка особливо долучилася до цього процесу. І ми зараз фактично реалізуємо ті практики, які існують у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії, коли кожен закон аналізується в рамках до методики постзаконодавчого контролю. І це, дійсно, важливо, тому що одна справа ухвалювати закон, інша справа аналізувати і контролювати як він виконується на практиці і, саме головне, до яких результатів він призводить.

Також хочу подякувати усім суб'єктам цього моніторингу в рамках глобального опитування. Мова йде і про органи виконавчої влади, і про органи місцевого самоврядування. Мова йде про суб'єктів молодіжної політики, представників молодіжного середовища, які безпосередньо долучилися до опитувань і фактично дали можливість проаналізувати, ґрунтовно проаналізувати існуючий стан речей. І в цьому контексті особливо хочу подякувати Харківській області, яка найбільше дала представників, стала абсолютним рекордсменом по кількості молодих осіб і суб'єктів молодіжної політики, які взяли участь в таких опитуваннях.

Я на результатах моніторингу детально зупинятися не буду, тому що в нас буде окрема співдоповідь від пані Ганни, проте хочу зазначити такі кілька моментів. По-перше, результати моніторингу показали, що в нас на рівні молодих громадян досить невелика обізнаність про існуючий закон, молодіжний закон, і про те, які інструменти в руки молоді воно дає. З однієї сторони, зрозуміло, що опитування торкалися і молодих громадян, учнів шкіл, закладів професійно-технічної освіти, але в нас стоїть завдання, щоб всі категорії молоді були ознайомлені з нормами закону і розуміли, який закон дає можливості для реалізації їхніх прав і для реалізації тих інструментів, які дають можливість впливати на процеси в нашій державі. З іншої сторони, досить позитивну оцінку моніторинг показав, що дають представники суб'єктів молодіжної політики та працівники місцевих органів як виконавчої влади, так і органів місцевого самоврядування. Тобто це ті люди, які безпосередньо залучені до реалізації норм закону. І це одне з свідчень того, що комітет три роки тому прийняв правильне рішення, запропонував якісний законодавчий продукт. З іншої сторони, ми чітко усвідомлюємо, що будь-яке законодавство не має меж для вдосконалення і в тому числі Закон "Про основні засади молодіжної політики" потребує певних змін. І наше з вами спільне завдання на сьогоднішньому заході – проговорити потенційні ці зміни, проаналізувати ваші пропозиції. Я впевнений в тому, що ви і в рамках пропозицій до рекомендацій наших комітетських слухань, і безпосередньо до

норм закону надасте ці пропозиції або усно під час виступу, або в письмовому варіанті після наших комітетських слухань.

Одна з глобальних проблем, яка зараз перед нами актуалізувалася, – це масова міграція і виїзд молоді за кордон, і шляхи її повернення в Україну. Це мегаважлива проблема, і я прошу вас у своїх виступах також звертати на цей аспект увагу, можливо, пропонуючи певні, конкретні практичні інструменти... *(Не чути)*

Нам нічого не завадить все одно роботі ефективній, так що все добре. Звертати на цей аспект увагу і пропонувати конкретні якісь практичні поради. Тому що нам як зараз під час дії правового режиму воєнного стану, так і після його завершення потрібно розуміти і впроваджувати інструменти повернення нашої молоді в Україну. Також в рамках моніторингу заслуговує на увагу пропозиція, яка стосується розділу VI Закону України "Про основні засади молодіжної політики" щодо додаткових заходів підтримки молоді та розширення гарантій їхніх прав у наданні психологічної допомоги, у наданні підтримки та допомоги для тих молодих людей, які, на жаль, втратили батьків чи близьких родичів у зв'язку із повномасштабним вторгненням терористичної Росії.

Також є одне з, напевно, найскладніших питань, які потребують корекції норм закону, це стосується вдосконалення фінансових механізмів реалізації молодіжної політики. Три роки тому, коли ми обговорювали ще текст законопроекту, у нас були жваві дискусії і певні речі стосовно фінансування молодіжної сфери і переліку суб'єктів молодіжної роботи, які мають право отримувати бюджетні гранти, все-таки залишаються досі незгодженими.

Я знаю, що було кілька спроб, кілька таких етапів обговорень на рівні внутрішньоурядовому між Міністерством молоді і спорту і Міністерством фінансів, є певні напрацювання. Я знаю, що сьогодні будуть певні речі презентовані. Я дуже сподіваюсь на конструктивний діалог у цьому плані і хочу сказати, що впевнений в тому, що ми все-таки знайдемо компромісні

трактування, які дадуть можливість могли фінансувати молодіжну сферу в повному обсязі, в тому числі і Український молодіжний фонд, керівництво зараз присутнє тут, надамо також слово, скажете про це, для того, щоб молодіжна сфера не просто фінансувалася, а використовувала всі можливі механізми фінансові для реалізації молодіжної політики.

Напрацьовані пропозиції будуть детально проаналізовані, як я уже казав, і у вигляді рекомендацій наших комітетських слухань, і у вигляді напрацювань до тексту закону. Далі ми будемо аналізувати і думати, хто і як повинен вносити це як суб'єкт законодавчої ініціативи. Є вже певні домовленості, напрацювання.

В будь-якому випадку хочу також ще звернути на одну проблему увагу. Стаття 6 Закону України "Про основні засади молодіжної політики" передбачає формування Національної ради з питань молоді. Ця рада має забезпечити вироблення узгодженої позиції щодо формування і реалізації молодіжної політики, налагодження взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з суб'єктами молодіжної політики. А вона досі не створена. Також прошу проаналізувати ті алгоритми її формування, наскільки вони станом на зараз ефективні. Якщо ви бачите, що принцип формування цієї молодіжної ради, Національної ради з питань молоді, він нормальний, прошу це зазначити, якщо ні, то як ви це бачите, і хотілось би, щоб ми з цього року на виконання норми закону все-таки це реалізували, все-таки це зробили. Я думаю, що це піде на користь абсолютно всім, хто дотичний до реалізації державної політики у сфері молодіжної.

Колеги, я загально, дуже загально, озвучив нагальні проблеми, актуальні, які ми вважаємо, що мають стосуватися змін до закону України. Впевнений, що всі і співдоповідачі, і всі, хто буде мати бажання взяти слово, обговорять не тільки підсумки моніторингу, а і вийдуть з конкретними пропозиціями і висновками. Анонсую, що проект рекомендацій наших комітетських слухань буде розміщено на вебсайті, на вебсторінці нашого

комітету, і до 14 травня ви зможете вносити свої пропозиції, побажання до їхніх змін.

Дуже дякую за те, що, ще раз, що ми зібрались. Сподіваюсь на продуктивну роботу і також впевнений в тому, що це дасть конкретні результати. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

_____. Дякую, Андрій Анатолійович. Слава Україні!

Шановні колеги, колежанки, надзвичайно приємно і для мене велика честь як людині, яка безпосередньо долучалась до розробки цього законодавства, бути присутнім сьогодні в залі поспілкуватися і поділитися певними враженнями, можливо, рефлексіями.

Я точно підтримую тезу, яка вже сьогодні прозвучала, що немає межі досконалості. І відповідно точно ми розуміємо, що пройшов вже певний час. Більше того, Україна зіштовхнулась з небаченими викликами для будь-якої країни Європи після вже прийняття цього закону, а саме: з повномасштабним вторгненням з боку Росії. І тому якраз дуже важливо подивитись, яким чином виконується це законодавство, наскільки воно досконале і відповідає потребам часу, відповідно, що ми можемо зробити для його вдосконалення.

Якщо говорити про те, яким чином на сьогоднішній день Кабінет Міністрів, зокрема секретаріат, працює з Верховною Радою, ключові питання, на які ми фокусуємо, це, зокрема, в межах міжвідомчої робочої групи, яка створена між Кабінетом Міністрів і Верховною Радою, очолюється міністром Кабінету Міністрів, Першим заступником Голови Верховної Ради, фокус на пост-законодавчому контролі, про це сьогодні вже говорили. Мені здається, власне, сьогоднішнє засідання якраз про те, щоб подивитися через час, яким чином втілюється в життя дане законодавство, яке дійсно заклало дуже серйозні підвалини, багато нових інструментів у молодіжну політику.

Наступний дуже важливий момент. На сьогоднішній день фактично впроваджується практика, що все законодавство, яке вноситься з боку Кабінету Міністрів, іде в пакеті з підзаконними актами, і це точно пришвидшуватиме в перспективі прийняття цілого пакету законодавства. Єдине, що ми також розуміємо, що не завжди ті проекти, які входять в Раду, вони на виході мають подібний також формат. Але я думаю, що це абсолютно робочий інструмент і робочі питання, і дуже важливо, дійсно, постійно взаємодіяти і комунікувати. І позиція Прем'єр-міністра, що всі представники міністерств та на рівні очільників міністерств, заступників мають брати завжди безпосередньо участь і у роботі комітетів, і відповідно мені також приємно, що тут, в цьому комітеті, так відбувається завжди, і це є вже хорошою практикою.

Якщо подивитися ще раз на закон, то він запровадив ряд інструментів, теж уже сьогодні про них згадували, це і молодіжні центри, і Всеукраїнський молодіжний центр, Український молодіжний фонд, інноваційні інструменти, які важливо було описати в законодавстві, тому що завжди молодіжна політика вона була і є, і, я сподіваюсь, буде настільки швидкою, що деколи якісь інструменти впроваджуються і щойно потім фіксуються і описуються законодавчо. Якраз закон став доволі широким рамковим і це якраз, мені здається, відбулось завдяки тому, що був великий, тривалий достатньо, але інклюзивний процес розробки законодавства на чолі з колегами з парламенту, з представниками громадянського суспільства, органами виконавчої влади і місцевого самоврядування, і, дійсно, заклав дуже багато підвалин. І ми бачимо, що ті інструменти участі молоді, такі як молодіжні ради, розвитку молодіжних ініціатив спроможності як молодіжні організації і молодіжні центри, і багато-багато інших, вони є працюючі на сьогоднішній день.

Очевидно, повномасштабне вторгнення призвело до того, що ми бачимо нові виклики, які з'явилися. У нас в Україні з'являється велика кількість молодих ветеранів, велика кількість молоді стала внутрішньо

переміщеними особами, хтось залишив межі країни. І також сьогодні вже говорили про те, що стоїть увага держави, яким чином мотивувати їх повертатися в Україну і розвивати Україну, і багато-багато іншого. Можливо, якраз це і може стати і предметом, зокрема і сьогоднішньої дискусії. Тому що як я вже казав, закон доволі широкий, тобто ідеться про основні засади молодіжної політики, якраз в цьому його є і важливість, і цінність. І тут точно ми можемо подумати, яким чином при зміні цього законодавства, врахувати ті виклики, які стоять перед Україною сьогодні, і, очевидно, будуть перед нами всіма в найближчому майбутньому для того, щоб допомогти тим молодими людям, які потребують допомоги, підтримати тих, які потребують підтримки, і дати можливості тим, які шукають цих можливостей. І тому мені здається, що формат комітетських слухань, а, власне, залучення представників і парламенту, і уряду, і неурядових організацій, наших міжнародних партнерів, дасть нам можливість знайти відповіді на ці питання і думати разом далі, яким чином ми можемо рухатися із точки зору вдосконалення закону і відповідно розвитку нормативної бази і підзаконки.

Тому дякую за можливість бути разом з вами, за запрошення. І бажаю нам всім плідної і цікавої дискусії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую.

Так, будь ласка, я хотів би надати слово Матвію Вікторовичу Бідному – тимчасово виконуючому обов'язки Міністра молоді і спорту. Будь ласка.

БІДНИЙ М.В. Дякую, Андрій Анатолійович.

Шановні народні депутати, шановні учасники слухань! Я дуже радий і дуже вдячний комітету, що сьогодні відбувається це слухання, тому що дійсно питання молодіжної політики є дуже актуальним на сьогодні. І той проведений моніторинг практики застосування та ефективності положень Закону України "Про основні засади молодіжної політики", який було

ухвалено 27 квітня 2021 року, сьогодні дійсно є дуже важливим з огляду на те, що закон ще є достатньо свіжим. Більше того, з початку вступу його в дію повномасштабне військове вторгнення Росії ще додало нових викликів до молодіжної політики.

З прийняттям цього закону дійсно відбулось кардинальне оновлення молодіжного законодавства, і це не лише імплементація в українське законодавство більшості положень Європейської хартії про участь молоді в суспільному житті на місцевому та регіональному рівні, а й дієві механізми та інструменти реальних можливостей для кожної молодої людини жити та працювати в Україні. Дійсно, напрацьована вже практика реалізацій такого закону. І сьогодні ми маємо можливість обговорити, а що ж, власне, можливо, нам треба підкорегувати, що змінити, чим доповнити цей закон задля того, щоб він отримати нові можливості, отримати нові інструменти для ефективної реалізації молодіжної політики.

Серед позитивних моментів, безумовно, є надання визначення основним важливим поняттям: закріплення обов'язків в державі у сфері молодіжної політики, створення певних інституційних механізмів реалізації молодіжної політики, надання законом розуміння та завдань молодіжної роботи, підвищення активності молоді тощо.

Водночас проведений моніторинг дозволив окреслити деякі проблемні питання, зокрема фінансове забезпечення молодіжної політики відповідно до положень закону, та забезпечення ефективної діяльності українського молодіжного фонду.

Тому з метою удосконалення законодавчого забезпечення молодіжної політики в Україні та з огляду на важливість фінансового забезпечення молодіжної політики Міністерством молоді і спорту були напрацьовані певні пропозиції, які потім під час обговорення більш конкретизує заступник міністра молоді і спорту Андрій Володимирович Чесноков.

Я дякую всім за участь у комітетських слуханнях, бажаю плідної роботи і спільного напрацювання рекомендацій за результатами моніторингу законодавчих положень закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, і ще раз я хотів би дійсно подякувати. Правильно ви сказали і Олександр Юрійович сказав, що дійсно у нашого комітету, хоч він і невеличкий, як кажуть, і непомітний іноді буває зараз під час, скажімо, війни, але він такий, як кажуть, згуртований, і завжди з повагою до виконавчої влади, як і виконавча влада завжди з повагою до нас. Дякую вам і дякую Прем'єр-міністру за те, що він завжди відгукується на наші пропозиції, наші звернення.

Я хотів би для вітального слова ще дати пані Валерії Новак, будь ласка. Це програмна менеджерка, керівниця напрямку розбудови законодавчої спроможності Програми USAID "РАДА: наступне покоління". Будь ласка.

НОВАК В. Дуже дякую вам. Хочу подякувати Комітету з питань молоді і спорту за запрошення до участі і за співпрацю.

Взагалі один з напрямків роботи нашої Програми USAID "РАДА: наступне покоління" – це підтримка роботи комітетів. І ще раз, ми вдячні за співпрацю Комітету молоді і спорту. Взагалі ми підтримуємо комітети в реалізації контрольної, організаційної та законотворчої функції. Ми підтримуємо формати публічних консультацій, обговорень ключових законопроектів, проводимо навчання та обмін досвідом для працівників секретаріатів комітетів. Та чому ми, власне, тут зібралися, – завдяки нашим партнерам Вестмінстерській фундації за демократію ми підтримуємо комітети в аналізі практики застосування законодавства.

І в рамках співпраці з Комітетом молоді і спорту було проведено аналіз практики застосування Закону України "Про основні засади молодіжної політики". І безпосередньо сьогодні буде представлено звіт з напрацюванням

основних рекомендацій. Ми вдячні і працівникам секретаріату комітету, і народним депутатам України, які підтримали цю ідею та долучилися до аналізу та написання звіту. І хочу подякувати вам за цю дискусію та будемо чекати на фінальні рекомендації за результатами комітетських слухань.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, пані Валерія.

Будь ласка, я хотів би надати слово представнику Вестмінстерської фундації за демократію в Україні пані Галині Шевчук. Будь ласка.

ШЕВЧУК Г. Дуже дякую, пане Андрію Анатолійовичу. Вітаю всіх присутніх, вітаю членів комітету, представників уряду, представників громадськості. Хочу подякувати за цей захід. Хочу подякувати окремо комітету. Як сказала Валерія, програма підтримує, намагається підтримувати всі комітети Верховної Ради України, але от Комітет з питань молоді і спорту особливо заслуговує на вдячність з нашого боку і повагу, шану, тому що ми започаткували цей пілотний проект тоді, коли інші наші модельні комітети вже були на якомусь певному етапі. Тобто, завдячуючи цим комунікаціям, представники секретаріату комітету зрозуміли цінність цієї методики, яку ми просуваємо, фундація просуває у Верховній Раді з 2018 року.

Це методика після законодавчого контролю, в чому її цінність? В тому, що комітет проактивно звертається до бенефіціарів, до тих, на регулювання життя або на покращення життя яких направлений закон, який ухвалив сам же комітет Верховної Ради України.

Всі тут присутні точно знають, про що йдеться, точно або долучилися до опитування, яке проводив комітет, або ж, якщо не долучилися, то сьогодні ця площадка, формат цієї площадки дасть можливість висловити свої зауваження, коментарі, можливо, якісь думки, які виникли вже після того, коли опитування було закрито. Як я вже сказала, це є такий пілотний проект, але він...

У серпні, 24 серпня 2023 року Верховна Рада ухвалила Закон "Про правотворчу діяльність". Я закликаю вас всіх звернути увагу на цей закон, відкрити його, почитати. Чому? Тому що це фактично такий реформістський закон у сфері правотворчої діяльності, ним запроваджується багато нових інновацій, в тому числі правовий моніторинг стає обов'язковою частиною здійснення контрольної функції парламенту.

Правовий моніторинг, передбачений розділом XII цього закону, має два компоненти – це моніторинг впровадження, за який... відповідає уряд, про те, які підзаконні акти повинні ухвалити на виконання цього закону. І другий компонент, така новизна – це оцінка ефективності застосування положень закону. Тобто не просто практика застосування, як воно відбувається, а чи відбувається взагалі, чи закон досягнув своєї цілі, які наслідки, передбачувані і непередбачувані, і які причини невиконання, і як можна зарадити і досягти, добитися все ж таки виконання цього закону. Закон він ухвалений, але він буде працювати через рік після закінчення війни. Сподіваємося, що це буде швидко. І завдячуючи можливостям Програми РАДА ми використовуємо в цей час комітети, особливо модельні комітети використовуємо в цей час, щоб на практиці вже протестувати оцінку ефективності застосування законодавчих положень, використовуючи цю методику. Ми слідкуємо за тим, що відбувається всередині комітету, допомагаємо, направляємо, якби генеруємо знання. І от Комітет з питань молоді і спорту буде одним з тих лідерів, які будуть мати вже знання і якусь практику, з якою вони зможуть надалі ділитися з іншими комітетами Верховної Ради, які ще поки що до цього пілоту, до цих практик не дійшли.

Тому я ще раз хочу подякувати за таку можливість співпрацювати, ми вчимося від вас, ми так само робимо висновки, ми комунікуємо практику українську нашу і материнської компанії, яка в Лондоні, яка працює в 30 країнах світу. І повірте, як от слово amazing, це дійсно так і є, тому що люди вражені, як можна під час війни не тільки ухвалювати закони, а ще й мати

механізми, щоб відстежувати, чи вони застосовуються і чи ефективно застосовуються. Тому плідною вам сьогодні роботи. Ще раз дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, пані Галино.

І я хочу сказати, що, дійсно, я підтримую вас. З початку повномасштабного вторгнення у нас так вийшло, що більше навантаження в комітеті і всю роботу, і ті питання, про які ви кажете, виконує сьогодні секретаріат. Вони перебрали і деякі функції депутатів, тому що, на жаль, у нас... не на жаль, а так вийшло, що хтось виконує якісь оборонні функції, хтось волонтерські, хтось місіонерські і таке інше, тобто секретаріату, дійсно, повага, я їм всім теж дякую за це. І думаю, що вони також продовжать у такій же напруженій єдності працювати далі. Дякую вам.

Колеги, я переходжу до виступаючих. Немає запитань до тих, хто виступав з вітальним словом? У нас сьогодні наші гості почесні запрошені. Немає.

Тоді я хотів би запросити до слова експерта Вестмінстерської фундації за демократію пані Ганну Клименко. Будь ласка. Це, знаєте, як естафета, от треба визначити, який мікрофон має таку функцію.

КЛИМЕНКО Г. Дуже актуально в аспекті Олімпійських ігор, які скоро у нас будуть.

Всім доброго дня! Дуже щиро дякую комітету за запрошення і за можливість висвітлити ключові результати спільного зі Вестмінстерської фундації дослідження. Оскільки у нас дуже обмежений таймінг, одразу розпочну щодо змісту дослідження.

Загалом метою даного моніторингу було аналіз практики і застосування положень Закону України "Про основні засади молодіжної політики" і його вплив на участь та створення умов для участі молоді у різних сферах суспільного життя, а також забезпечення гарантій соціально-економічного розвитку молоді в Україні. І для цього нам було потрібно

зібрати інформацію та доказову базу, яка б дозволила нам, власне, оцінити цю ефективність закону з максимально різних боків. У зв'язку з цим нами із комітетом було розроблено три анкети з опитуванням, і, зокрема, вони були розраховані на три категорії суб'єктів. Це були фізичні особи і громадяни віком від 14 до 35 років, це були суб'єкти молодіжної роботи і це були місцеві державні адміністрації, а також органи місцевого самоврядування, звичайно, що в межах їх повноважень. Учасники опитування мали змогу, зокрема, поділитися своїм досвідом і надати певні свої думки щодо положень закону, і зосередити свою увагу, наприклад, на окремих аспектах закону, наприклад, фінансуванні, або які прогалини усунув закон, які були до його прийняття. І наведені питання, вони містили як варіанти відповідей, так і можливість надати свою особисту власну думку з певних окремих питань, які у нас містить закон. І з усіма питаннями та результатами опитування ви можете ознайомитися в межах документа, який у вас є, це узагальнення результатів дослідження.

Загалом від себе додам те, що фідбек був дійсно неймовірний, і ми за трошки більше ніж місяць отримали більше 13 тисяч відповідей від громадськості і, звичайно, як ви можете бачити найбільшу групу опитаних осіб це становило саме громадяни, люди віком від 14 до 35 років. Тобто ми дійсно бачимо, що молоді дуже важливо наскільки молодіжна політика реалізується в нашій державі. Однак при цьому ми отримали дуже складний виклик, оскільки основу групу респондентів склали саме особи від 14 до 18 років, тобто представники загальноосвітніх закладів та студентської спільноти. Тому ми враховували відкриті відповіді цих людей лише в тому разі, коли вони були дійсно релевантними та цікавими з точки зору пропозицій та рекомендацій, тому що ми розуміємо, що вони всі школярі та студенти якимось відповідально віднесли до того чи іншого завдання або питання, яке були передбачено в анкеті.

Поруч із цим треба сказати, що у нас дійсно був дисбаланс саме між кількістю учасників, опитування в різних категоріях. Але це жодним чином

не завадило нам комплексно поглянути на переваги та недоліки цього закону. І я хотіла б також відмітити те, що майже всі регіони взяли участь у нашому опитуванні як і ті, що окуповані або частково окуповані. І ми дуже сильно вдячні кожному, хто проявив свою увагу та небайдужість до даного опитування. І як вже було сказано, Харківська область у нас є абсолютним рекордсменом, тому ми також додатково висвітлюємо нашу подяку цій області та її представникам.

Як я вже сказала, громадяни більшою мірою не ознайомлені із положеннями законодавства, на жаль. І ми також можемо бачити із моніторингу те, що більшість з них або частково ознайомлена, або взагалі не ознайомлена з положеннями закону. І ми це маємо враховувати, оскільки цей закон, він був створений для молоді і він розрахований на молодь, тобто молодь має обов'язково знати свої права та механізми їх реалізації. Але при цьому суб'єкти молодіжної роботи і представники місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, всі надали позитивну оцінку ефективності закону і саме через те, що закон врешті запровадив дуже багато інструментів цікавих для участі суб'єктів молодіжної політики у формуванні та реалізації цієї політики, те, що було закріплено особливості реалізації окремих прав молоді, це також і основні засади утворення та діяльності молодіжних об'єднань. Тому, звичайно, що ми бачимо багато позитивних аспектів у даному законі.

При цьому і отримуючи відповіді від місцевої влади, ми також побачили, що там більше 77 відсотків респондентів розповіли про те, що вони проводять саме аналіз потреб молоді і розробляють місцеві програми, і, зокрема, пріоритетами в цих програмах є саме створення умов для розвитку потенціалу нашої молоді.

Також, окрім низького рівня обізнаності, незважаючи на це, наші громадяни все одно зазначили про те, що закон є в тій чи іншій мірі ефективним, тобто в ньому дійсно є позитив, але протягом моніторингу ми змогли виявити і недоліки практичного застосування саме закону. І само-

собою, що основне питання – це питання фінансування, але поруч із цим це і відсутність системного підходу до роботи із кадрами на місцях, це і кадрові проблеми, і необхідність саме включення додаткових заходів підтримки молоді.

І якщо ми говоримо про додаткові заходи підтримки, як вже згадувалося, то громадяни тут дуже плідно попрацювали і надали свої певні думки щодо цього. І, звичайно, тут ми можемо подивитися на те, що нашим громадянам дійсно потрібні додаткові заходи щодо психологічної підтримки, тому що ми розуміємо, що ментальне здоров'я нашої нації є наразі дуже важливим. Так само це і напрямки щодо проведення певних навчальних закладів, саме з безпеки або надання медичної допомоги, тобто дійсно відповідей було дуже багато, ви можете з цим ознайомитися в межах узагальнення.

І окремої уваги, як я вже сказала, заслуговує дуже гостре питання фінансування, оскільки законом передбачено і отримання грантів, і інвестиційної підтримки, стипендій для обдарованої молоді. І загалом всі прямо категорії осіб зазначили про те, що фінансування є необхідним і як для громадян, так і для суб'єктів молодіжної політики, дійсно, дуже важливо, щоб фінансування відбувалося.

Але всі ми розуміємо, що з огляду на повномасштабне вторгнення Російської Федерації і пов'язану з цим критичну необхідність спрямовувати кошти на оборонні потреби держави серед більшості опитуваних була популярною думка про те, що недоцільно спрямовувати кошти місцевого бюджету та державного бюджету на окремі, скажемо так, гранти суб'єктам молодіжної роботи або на утримання та функціонування Українського молодіжного фонду, оскільки такі витрати можуть бути профінансовані за рахунок наших міжнародних партнерів. Але в будь-якому разі всі категорії респондентів розуміють, що фінансування наразі має другорядний характер саме молодіжної політики на фоні оборонних потреб держави. Але всі, безумовно, очікують, що після завершення війни уряд і держава повністю

змінить вектор, і поставить на перше місце молодь, і зрозуміє важливість розвитку молодіжної політики в Україні так само.

І ще хочу зосередити увагу на двох таких маленьких аспектах, це те, що стосується Національної ради з питань молоді. Зараз вона, як вже сказали, не працює, але при цьому більшість громадян і суб'єктів молодіжної роботи, і вони всі сказали про те, що цей орган має працювати обов'язково. І його доцільність створення, вона, безумовно, підтримана нашими громадянами та суб'єктами молодіжної роботи і, крім того, варто згадати про Український молодіжний фонд. Тому що незважаючи на те, що громадяни не знають в більшості, що він такий є, він у нас утворений минулого року. Він є, і це дуже важлива інституція в межах нашої держави, оскільки він має підтримувати дуже важливі ініціативи молоді в нашій державі. Тому так само важливість цієї інституції, вона підтримана і громадянами, і суб'єктами молодіжної роботи.

Тому на завершення я хочу сказати, я на сто відсотків впевнена, що тут ще будуть лунати дуже цікаві думки та ідеї стосовно розвитку молодіжної політики в Україні. І всі ці ідеї, вони мають бути спрямовані, звичайно, на розвиток молодіжної політики в нашій державі. Я б хотіла ще раз подякувати всім, хто приділив час та взяв участь у нашому опитуванні від небайдужих школярів та студентів до представників суб'єктів молодіжної роботи, до представників органів місцевого самоврядування та місцевої влади. Молодь – це дійсно наше майбутнє і ми маємо, звичайно, докладати всіх зусиль для того, щоб забезпечити їх права та гарантії і розвивати їх потенціал.

Дуже дякую за увагу. Всім гарного дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Ганна.

Будь ласка, я хотів би запросити до слова народного депутата України, співголову Ради з молодіжних питань при Президентові України Санченко Олександр Володимирович. Будь ласка, пан Олександр.

САНЧЕНКО О.В. Дякую.

Спробую розділити те, що хотів би сказати, на декілька частин. Одна така більш візійно стратегічна. Мені здається, що такі заходи, як сьогодні, мають відповідати на декілька питань: що нам в цілому робити і навіщо, і, напевно, якісь точкові речі, що ми можемо вже зараз робити.

В мирний час молодіжна політика, вона більше про спроможність, тобто через участь молоді, через програму підтримки фінансової і інші, вона виховує покоління людей, які готові брати відповідальність за себе, відповідно це цінно для держави, тому що це виховує таких спроможних людей, які не очікують щось від держави, а самі створюють, відповідно є ядром суспільства, яке веде його вперед.

Звичайно, що у військовий час з'являються нові змісти, які нам треба як Верховній Раді, як профільному комітету, як профільному міністерству також враховувати і відповідно вносити певні зміни в законодавство для того, щоб молодіжна політика під час війни, *post war recovery*, вона відповідала викликам часу. Це така загальна перша рамка, важлива.

Друге. Мені здається, що ми зосередились, що проблеми-проблеми, але треба відзначити, що той законопроект, який став законом три роки тому, дійсно, є для сфери молодіжної політики революційним в найкращому розумінні цього слова. Дуже багато речей, які там закладені, вони змінили сам підхід із пострадянського патерналістичного на європейський демократичний інклюзивний, і дає можливість нам бути вже частиною, принаймні молодіжна політика, частиною політики, яка є в Європейському Союзі.

Молодіжний працівник, нагадаю, я думаю, що не в останню чергу, через те, що є такий термін в законі, це підштовхнуло до того, що це тепер є визнана професія. Звичайно, що це велика робота і міністерства, і міжнародних організацій, які ще з 2012 року, наскільки я пам'ятаю, просувають цю історію. Але я впевнений, що ми як законотворці зробили

визначення, це дало так можливість зафіксувати і двома ногами молодіжним працівникам стати сильно на землю.

Що стосується Ради з молодіжних питань при Кабінеті Міністрів, я так сформулюю більш спрощено. Ми тоді продумували це як консультативно-дорадчий орган, який створюється при Кабінеті Міністрів, очолює Прем'єр, половина – це представники молоді, половина – це представники ОМС, національного рівня, регіонального рівня. Я думаю, що дійсно одним з рішень і пропозицій від нас має бути, що в цьому запропонувати, звичайно, що під час повномасштабного вторгнення, будемо відвертими, це не була задача номер один, і зрозуміло, чого вона не створена. Але я думаю, що ми можемо нагадати про себе, що було б добре створити. Я думаю, що Міжнародний день молоді, який Україна тепер відзначає з усім світом 12 серпня, може бути певним таким символічним днем для старту цього процесу, анонсу, і я би пропонував, можливо, спільно як пропозицію таку подати, уже конкретизувати до дати.

Тепер переходячи до певних змістових речей. Важливо відмітити, що я думаю, не в останню чергу завдяки закону у нас стрімко збільшується кількість молодіжних рад, що є, нагадаю, є три такі pillars, три основою стовпи закону – це участь. Тобто це участь молоді, інструмент участі – це створення молодіжних рад. Більше ста молодіжних рад, наскільки я знаю, створено тільки в минулому році. Молодіжна рада при Президентові, в найближчий місяць очікуємо, вже вийде в комунікацію, буде створена молодіжна рада при Міністерстві економіки, молодіжна рада при Міністерстві охорони здоров'я. Я думаю, що це важливий такий сигнал в цілому для всіх, що це важливий інструмент, такий консультативно-дорадчий орган, і я впевнений, що це буде сприяти тому, що на різних рівнях буде створюватися їх більше, що дасть молоді реальний інструмент, не якийсь гіпотетичний, а реальний інструмент комунікацій і пропозицій на цих всіх рівнях.

Також важлива історія про фінансування. Мені здається, що це найбільш критична частина, яку нам разом треба буде пропрацювати, тому що, відверто кажучи, я не розумію, чому є виписано так, як зараз виписано, що де-факто Український молодіжний фонд може гроші державні витратити тільки на утримання, а все інше від міжнародних донорів і тільки МТД.

Нагадаю, що є системна проблема, хто раптом не знає, ЮНІСЕФ не є надавачем МТД, і нам ще треба придумати, тобто є публічна готовність підтримати, але не вирішені ці юридичні моменти. Я думаю, що нам треба вносити зміни, пропонувати Кабінету Міністрів. Є міжнародні донори, як ЮНІСЕФ, які не є МТД, то ми, напевно, маємо дати їм можливість юридично надавати цю підтримку і не видумувати якісь складні сценарії і історії.

Так само у бюджеті у нас закладені гроші на підтримку молодіжних ініціатив, проектів, і на мою думку, нам треба працювати над тим, щоб вони повністю керувалися, розподілялися Українським молодіжний фондом, бо це буде більш зрозуміло для наших міжнародних партнерів. Тому що вони чітко в своїх policy making розділяють створення політики, цим займається міністерство і імплементація, цим має займатися організація, яку ми визначили в законі. Я впевнений, коли з'явиться більше ресурсів, які держава визначає на молодіжну політику, нам як політикам міністерства буде простіше приходити до міжнародних партнерів – донорів, казати: дивіться, ну, ми не даємо нуль гривень і просимо у вас все на проекти, а ми вже витрачаємо дев'ять, чи скільки в цьому році закладено, мільйонів гривень, чи 15 - на підтримку проектів. І нам простіше буде адвокатувати... Дванадцять. Дякую. І нам простіше буде адвокатувати, кажемо: ми даємо 12, будь ласка, дайте і ви 12, ну, тобто це буде більш проста історія. Тому мені здається, що ми маємо над цим попрацювати.

Є слушні зауваження від Міністерства фінансів. Я знаю, що з нами на онлайн-зв'язку є представниця від Міністерства фінансів. Однозначно для того, щоб Український молодіжний фонд працював якісно, нам треба внести зміни і те, що це наше як би повноваження, в Бюджетний кодекс для того,

щоб, зараз я сформулюю як це правильно, прямо прочитаю, що в статтю 87 БК треба внести пункт "Г" – доповнення словами: бюджетні гранти у сфері молодіжної політики, що дозволить узгодити вимогу БК із законом. Тобто це є запит від Мінфіну, я думаю, що ми можемо це зробити як законодавці, це є важливим.

Також є певні, мені здається, атавізми, які існують, славнозвісний 808-й Наказ. Ну, я думаю, ну, це ж об'єктивно, що на 123 гривні неможливо зробити триразове харчування. Ну, нащо ми себе обмінюємо? Нам також треба над цим працювати або на 100 гривень купити подарунок в... Чи де тут воно зараз? На міжнародних змаганнях, , ні, приз на сума більше 200 гривень на міжнародному заході. Ну, що це за приз можна купити за ці гроші?

Також що стосується Українського молодіжного фонду, те, що я вже проговорив, дозволити надавати гранти не тільки за рахунок бюджетних коштів МТД, а і за рахунок інших джерел незаборонених законодавством. Це розкриє можливість іншим донорам, які не є МТД, підтримувати Український молодіжний фонд.

Також є пропозиція одним з основних завдань УМФ слід додатково визначити виконання окремих завдань молодіжної політики і тоді Мінмолоді зможе делегувати УМФ реалізацію проектів, що підпадають під його функціонал. Знову ж таки, створенням політики має займатися міністерство, реалізація має передаватися в УМФ або у ВМЦ для того, щоб розвантажити, щоб міністерство займалося тим, що є найважливішою роботою – формування політики. Відповідно встановлювати в УМФ право вимог до суб'єктів молодіжної роботи, які мають право на отримання грантів. Зараз, нагадаю, Кабмін визначив три пріоритети, чим фактично обмежує. Якщо якийсь донор скаже: "Ми хочемо підтримувати інституційну підтримку", - то в даний момент це неможливо, ми маємо це змінити.

Відповідно, що важливо також... Те, що, мені здається, зараз нереально втілити, але ви ж мене, більшість, знаєте, що я більше кажу, як є. Норма про вік у нас не синхронізована з Європою: 18-35. Це була одна із умов, щоб

законопроект став законом. Велика кількість фракцій не хотіли голосувати за зниження віку молоді, бо, нагадаю, в більшості країн Європи – якщо треба, скину інфографіку, - вік молоді – до 28-29 років, для того щоб не розмивати гроші в молодіжній політиці. Я думаю, що це нереально зараз змінити, бо є якісь сентименти до цього, але тим не менш. Мені ще буквально дві хвилини, я завершую.

Друге. Є непрацюючі норми. Мені також, здається, треба... Можливо, це політично важко буде, але те, як виписана житлова історія, ну, це непрацююча пострадянська норма, я не вірю, що вона буде працювати. Немає зараз у держави грошей роздавати квартири, як це було в радянський час. Нам треба шукати європейські підходи до цього: доступного житла, соціального житла. Я знаю, що зараз розробляється законодавство щодо житлової політики. Я думаю, нам треба долучатись до цього процесу, щоб враховувати інтерес молоді.

І на завершення тоді. Мені здається, що нам достатньо якісно вдалося минулий раз, представникам різних партій, громадянського суспільства, дійсно, як зазначив, Олександр Йосипович, в такий інклюзивний спосіб створити те, що є зараз. І, мені здається, на момент 3 роки тому це було найкраще, що ми могли зробити. І ми це зробили, і це важливо. Зараз пройшов час, нам треба врахувати, що працює, що не працює. І мені здається, що нам треба певну створити коаліцію для того, щоб, дійсно, оновити законодавство, розуміючи, що, якщо ми не створимо оті умови зараз, щоб мотивувати молодь повертатися, а після вступу в Європейський Союз залишатися тут, то ми можемо стати, так скажемо, у *failing state*. І мені здається, що нам треба от критично подивитись на все те, що є і реально зрозуміти, що ми можемо зробити у сфері молодіжної політики. Разом з тим, що робить держава в інших сферах, як доступні кредити, більш доступне житло, але створення можливості для молоді самореалізації створює те, що не може створити жодна інша із сфер політики, – це почуття *belonging*, я не знаю українською, приналежності. Тобто коли людина створює якийсь

маленький проект у себе в громаді, вона відчуває, що вона потрібна тій громаді, що вона приносить щось важливе, відповідно у неї є більше запити бути тут в Україні і відчувати, що вона тут потрібна.

Тому я думаю, що ми маємо тримати це в голові, що насправді місія і Комітету профільного молоді та спорту, і наша оновити законодавство так, щоб створити більше реальних інструментів і прибрати всі ті перепони, які цьому заважають.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олександр.

Можливо, хтось запитає мене як голову комітету, чому пан Олександр як людина, яка очолює Раду з молодіжних питань при Президентові, сьогодні не працює по профілю в Комітеті молоді і спорту, так? Я вам відповім, що перший рік він, навіть не будучи в нас в комітеті, але присутній був на всіх засіданнях комітету. Потім я запросив, тому що була посада вакантна заступника, от до сьогоднішнього дня вона вакантна, але пан Олександр обрав комітет гуманітарний.

САНЧЕНКО О.В. Але мені здається, що це не заважає плідній співпраці. Просто я нагадаю, що я виходець із музичних індустрій, тому я очолюю підкомітет музичних індустрій. Вибачте, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. На жаль, але я завжди критикував цю фракційну політику за всі 18 років, які я сьогодні в парламенті і п'яте слухання, про те, що у нас в комітеті, вибачте, 2 на 5. Тобто тут нема питань для фракції "Слуга народу", а там, видно, в гуманітарному є проблеми, то вони відправили пана Олександра туди, щоб трошки підсилив голоси. Таке буває, да, це така кухня в нас внутрішня.

Колеги, я хотів би надати слово заступнику Міністра молоді і спорту. Будь ласка, Андрій Володимирович Чесноков.

ЧЕСНОКОВ А.В. Дякую, пане голово.

Шановні учасники комітетських слухань, передусім хочу також подякувати за організацію цього заходу і в продовження виступу очільника міністерства Матвія Бідного щодо спільного напрацювання рекомендацій за результатами моніторингу законодавчих положень Закону "Про основні засади молодіжної політики", особливо в частині фінансового забезпечення молодіжної політики.

Я хотів би відзначити, що ми... Багато цих пунктів вже було озвучено, ми підготували власне бачення, воно, власне, бачення щодо цих пропозицій, провели аналіз закону і ті напрацювання, які були розроблені в тому числі з Міністерством фінансів України, ми включили в ті пропозиції, які були направлені комітету.

Хотів привернути увагу на деякі з них. Тобто по тому, що було сказано, скажімо, щодо утворення молодіжних рад, ми розширили перелік державних органів, а також додали Президента України до того переліку органів, установ, організацій, при яких можуть бути створені молодіжні ради. Ми вважаємо, що це є дієвий механізм молодіжної участі. Я хотів би знову ж таки сказати всім учасникам і учасницям, що в моїй роботі з міжнародними партнерами неодноразово наголошується, що наш Закон "Про основні засади молодіжної політики" є одним з найпрогресивніших в Європі щодо, власне, принципу молодіжної участі і так далі.

Тому я б все ж таки до всіх побажань і пропозицій по вдосконаленню ставився дуже обережно і аналізуючи це з тим, щоб найкращі практики не були виключені. Тобто якщо вони в нас не реалізуються, можливо, ще не настав час для їх реалізації, тобто робити це дуже-дуже обережно.

Ми також внесли пропозицію щодо уніфікації термінології національного знаку якості, зокрема щодо його присудження. Також ми вважаємо, що ця пропозиція, яка була зроблена в моніторингу закону по побудові молодіжної політики з урахуванням принципів молодіжних політик

ЄС, Ради Європи та ООН, ми теж вважаємо, що можемо це прописати в законі, це буде відповідати тому, що є на сьогодні, але закріпити цей принцип, на нашу думку, дуже важливо.

Крім того, хотів би прокоментувати пропозиції до проекту рекомендацій за результатами комітетських слухань, які готує комітет. Зокрема, в пропозиціях зазначено щодо затвердити порядок надання проектної підтримки суб'єктам молодіжної роботи. Цей порядок був затверджений в лютому 2023 року Постановою Кабміну №182. Також хотів би відзначити пропозицію в проекті рекомендацій щодо пункту 19 Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану. Проблеми наразі відсутні і всі оплати по заходах молодіжної політики відбуваються вчасно.

Також неодноразово порушувалось питання по Національній раді з питань молоді. Знову ж таки підзаконний акт було ухвалено ще у вересні 2022 року. Водночас у зв'язку з повномасштабною російською агресією Кабмін на той момент, як і до багатьох інших консультативно-дорадчих органів, застосував норму, що ця постанова набуде чинності через шість місяців після припинення або скасування воєнного стану.

Хотів би також відзначити, що ми, міністерство розробляє електронну систему голосування для проведення онлайн-голосування з метою обрання складу Національної ради з питань молоді. І ми працюємо з донорами, аби максимально зробити цю систему прозорою. Я думаю, що після того, як вона передана буде на баланс міністерства, то після цього можна буде ініціювати цей процес або в будь-який інший момент, звичайно, коли є політична воля щодо запуску діяльності вказаного консультативно-дорадчого органу.

І, звісно, міністерство ті напрацювання, які стосуються врегулювання діяльності Українського молодіжного фонду, не буду повторювати те, що було вже сказано, ми ті пропозиції, які раніше опрацьовували з Мінфіном, ми їх узагальнили і також подали на розгляд, зокрема щодо бюджетного гранту в сфері молодіжної політики, передача майна і так далі.

Я хотів би ще відзначити те, про що говорив пан голова комітету на початку, що для нас питання повернення молоді, воно є дуже важливим на сьогоднішній день в нашій роботі. Ми спільно з партнерами з розвитку шукаємо можливості для цього.

На думку міністерства, одним з таких важелів могло б бути застосування схеми молодіжних гарантій ЄС в Україні. Це практика, яка застосовується всіма державами-членами, вона згадується в Угоді про асоціацію, в тих консультаціях, які пройшли минулого року. Сьогодні Матвій Вікторович направив відповідну пропозицію першій віцепрем'єр-міністерці – міністерці економіки щодо створення робочої групи задля розробки цієї схеми.

Ми також плануємо провести наприкінці травня форум: "Молодь – основа людського капіталу та відновлення України", і на цьому форумі озвучити ті результати тих регіональних та міжнародних консультацій з українською молоддю, яка перебуває в різних регіонах України, молодь ВПО, а також ті молоді українці, які опинилися за кордоном і перебувають там під тимчасовим захистом ЄС, яке їхнє бачення того, аби... як має відбуватися процес відновлення, як вони готові залучатися до процесу відновлення.

І я хотів би сказати, що, до речі, от ідеї по удосконаленню законодавства, вони постійно виникають. На сьогодні економічна гарантія, вона не, ну, не є частиною нашого закону. Можливо, спільно з колегами з Мінекономіки ми попрацюємо, а також громадянського суспільства, над тим, аби цей елемент в процесі загального вдосконалення нашого базового закону також був врахований.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам. Дякую, Андрій Володимирович.

Будь ласка, я хотів би запросити до слова виконавчого директора "Національного українського молодіжного об'єднання" Подобєд-Франківську. Пані Олено, будь ласка. А, нема, да? Добре.

Тоді я хотів би запросити, у нас є радниця з питань політики та залучення програм "Мріємо та діємо" Попатенко Марина Миколаївна. Будь ласка, Марина Миколаївна.

ПОПАТЕНКО М.М. Вітаю, колеги! Дякую за надане слово. Дуже приємно знаходитися сьогодні в цьому колі. Не буду говорити багато.

Насправді дуже приємно, що закон переглядається і вдосконалюється. І на сьогодні дуже тішить, що вводяться відповідні норми і зміни, що допоможуть розвиватися Українському молодіжному фонду, це дійсно чудовий інструмент для того, щоб зараз забезпечити нагальні потреби молодих людей. Але зі свого боку хотіла би сказати про те, що в рамках проекту, з яким зараз працюємо, ми достатньо багато уваги приділяємо розвитку економічних потреб молоді, взагалі розвитку спроможності молодої людини, і тут не може не підтримати пана Андрія про те, що важливо звернути увагу в подальшому пропрацюванні закону саме на розділ VI, який говорить про особливості реалізації окремих прав молоді.

І тут хотілось би сказати не тільки про статтю, яка говорить про забезпечення молоді житлом і забезпечення прав молоді у сфері освіти, а, зокрема, про забезпечення особливих гарантій молоді у сфері зайнятості та підприємництва. І, дійсно, весь цей розділ і кожна стаття потребує особливого перегляду і напрацювання моделей, які можуть працювати в Україні саме в умовах військового стану. І, можливо, це будуть абсолютно нові моделі, які можуть будуть цікавими як і на теренах Європи. Бо якщо відслідковувати, як забезпечується молодіжна гарантія на теренах Європи, то вони є абсолютно різні в різних країнах. Я думаю, ми маємо той чудовий час, важкий, але такий, що ми можемо запропонувати абсолютно нові моделі для нашої молоді, що буде сприяти як тому, щоб молоді люди розвивалися в

Україні, так і поверталися в Україну. Я думаю, це зараз нагальна потреба. І зі свого боку ми також хочемо в цьому напрямку працювати.

І також дуже важливо подумати про те, що, зокрема, в законі, який визначається у нас таким, як Закон "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії", яким, мені здається, буде дотичним до цієї статті, про яку я щойно говорила, точніше розділ в нашому профільному законі, жодного слова, особливо в розділі II "Сфери застосування державних соціальних стандартів і нормативів гарантій їх забезпечення" жодного слова не вказано про молодіжний напрям, молодіжну політику. Я думаю, це теж важливо переглянути і, очевидно, подумати до наступного комітету, можливо, до наступних робочих груп, в нормувати це питання. І мені здається, це також забезпечить сталість і розвиток тих самих молодіжних центрів, визначити, що таке молодіжна послуга, визначити її обсяг і відповідно буде більш зрозумілим на місцевому рівні. І це теж може сприяти тому, щоб на місцевому рівні більше замислювались про те, що треба виділяти ресурси на реалізацію молодіжних ініціатив. І це, напевно, буде більш обґрунтованим підходом для того, щоб ті керівники громад, які приймають рішення, депутатські комітети, де вони працюють в громадах зараз, власне, зважено могли приймати рішення, визначаючи, куди вони можуть направляти ресурси, на відповідних показниках, які будуть відповідати економічному розвитку громади.

Щиро дякую!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, я хотів би запросити до слова координатора проектів громадянського суспільства Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні пані Оксану Косенко. Будь ласка.

КОСЕНКО О. Доброго дня, колеги. Дуже дякую за запрошення на комітет. І також в цілому дякую комітету за цю ініціативу. Дійсно, коли вже пройшло майже 3 роки із прийняття закону, такого важливого, дуже важливо

зараз подивитися і оцінити, які конкретні норми закону працюють, де потрібні доопрацювання, можливо, якісь юридичні колізії, які потрібно доопрацювати і врегулювати.

І тут не буду багато повторювати, хотілося би зупинитися на таких важливих речах, які зазначалися попередніми доповідачами. Це питання фінансування механізмів реалізації молодіжної політики, це питання роботи молодіжного фонду, надати можливість шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів молодіжному фонду розподіляти державні кошти та, можливо, кошти місцевих бюджетів на реалізацію молодіжної політики в Україні.

Також підтримую питання створення молодіжної ради при Кабміні. Зараз ми працюємо з різними партнерами, і ми бачимо, що, в принципі, деякі міністерства започатковують таку практику, як створення молодіжних рад, наприклад МЗС або Міністерство охорони здоров'я, вони виходять з ініціативою і створюють вже молодіжні ради. Для нас це є таким важливим показником, що на рівні найвищому голоси молодих людей мають бути почутими і надати взагалі в цілому молоді можливість впливати на створення політики. Водночас на рівні місцевому ми також працюємо із молодіжними радами і бачимо, що, незважаючи на те, що є певна тенденція до створення молодіжних рад при ОМС, є потреба у підсиленні їх спроможності, тому що просто юридичне створення молодіжної ради не забезпечує її ефективну роботу і ефективне виконання дорадчої функції.

І окремо хотіла ще би зазначити, що ті пропозиції, які надає Міністерство молоді та спорту, зокрема щодо створення бюджетного гранту в молодіжній сфері для того, щоб покращити фінансування молодіжної політики, тому що зараз ми бачимо, що існують ситуації, що імплементація молодіжної політики в цілому та імплементація окремих норм закону відбувається багато в чому саме за фінансування міжнародних проектів, міжнародної технічної допомоги для того, щоб в ситуації, коли буде

покращена ситуація із бюджетними коштами, мати можливість фінансувати молодіжну політику за рахунок державного та місцевого бюджетів.

І окремо від нас хотіла би зазначити і запросити комітет, депутатів, представників депутатського корпусу для того, щоб адвокатувати питання запровадження цих норм. На початку одним із доповідачів було зазначено, що були певні розбіжності між зокрема Мінфіном, Міністерством молоді та спорту і запросити депутатський корпус адвокатувати запровадження змін, які були запропоновані Міністерством молоді та спорту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Погоджуюся з вами, пані Оксано. Дякую вам.

Будь ласка, я хотів би запросити до слова члена юридичної служби Міністерства оборони, "Пласт" – Національна скаутська організація України. Пан Михайло Сташук, будь ласка.

СТАШУК М.П. Дякую за надане слово, колеги.

Радий перебувати тут разом із вами, радий, що таке обговорення справді відбувається і напрацьовуються зміни до Закону України "Про основні засади молодіжної політики". Безумовно, було згадано про те, що потребує інституційної підтримки в першу чергу. Дуже багато молодіжних організацій, дитячих організацій і справді цей інструмент наразі, на жаль, не працює в повній мірі. І закликаємо вжити тих заходів правових, які б дозволили, власне, цьому інструментові працювати.

Власне, хотів би дещо зупинитися на тих пропозиціях, які ми отримали. Як бачимо, дуже багато зводиться саме на таку концепцію бюджетних грантів. Однак, власне, до неї є деякі застереження. Власне кажучи, щодо того, що пропонується вносити до статті 9, а саме до повноважень органів місцевого самоврядування, місцевих державних адміністрацій. Зокрема, запропоноване положення пункту 9 прим 1 передбачає, що можуть встановлюватися та надаватися бюджетні гранти за рахунок коштів місцевих

бюджетів або за рахунок міжнародної технічної допомоги. І 9 з позначкою 2 передбачає, що можуть затверджуватися в порядку надання інституційної проектної підтримки за рахунок коштів місцевих бюджетів. Нагадаю, це є, власне, повноваження органів місцевого самоврядування у сфері молодіжної політики. Відповідні зміни також вноситься потім і до власних самоврядних повноважень органів місцевого самоврядування, визначені відповідних законом.

Але втім, власне кажучи, чи передбачено надання інституційної проектної підтримки за рахунок коштів місцевих бюджетів, що воно може розцінюватися як ті бюджетні гранти, які визначені пунктом 1 частини першої статті 1 закону. І врешті-решт ті бюджетні гранти, які передбачені для надання органам місцевого самоврядування і місцевим державним адміністраціям. Чи на них будуть поширюватися критерії, які згадані вже згодом у повноваженнях фонду, а саме пунктом 5 прим 1, який звучить так, що фонд може встановлювати критерії відповідності для суб'єктів молодіжної роботи, що мають право на отримання грантів. З цього постає власне запитання, а чи таке повноваження стосується лише тих грантів, які надаються Українським молодіжним фондом, що вони стосуються в принципі будь-яких видатків із державного бюджету, які будуть здійснювати ще раз таку процедуру? Оскільки, якщо це стосується виключно діяльності фонду, то в принципі, окей, питань немає.

Але тоді також є таке технічне запитання, наскільки доцільно передбачати це таку функцію фонду саме тут, а не в відповідному положенні Кабміну, оскільки це є саме функція, яка необхідна для виконання роботи. І водночас чи поширюються, власне, ці критерії для суб'єктів молодіжної роботи, що мають право на отримання грантів, і на ті кошти, які будуть надаватися із місцевих бюджетів, зокрема на інституційну підтримку, як я вже сказав раніше.

Крім того, постає питання, для чого взагалі такий фонд, якщо до кінця війни він не надає інституційної підтримки. Як вже було сказано і до мене

паном Олександром Санченком і іншими спікерами, я впевнений, що сьогодні також буде неодноразово озвучено, безпосередньо інституційна підтримка – це є та підтримка, якої організації найбільше потребують, і в той же час, якщо вона передбачається виключно через такі гранти, чому ми себе цим обмежуємо і чому, наприклад, органи місцевого самоврядування не можуть іншими порядками визначати. Як бачимо, є такі дуже питання юридичної техніки в пропонованій редакції, над якими, мабуть, варто все-таки зосередитися або краще прокомунікувати і чіткіше їх прописати.

І щоб не забирати дуже багато часу, багато дуже сьогодні говориться про повернення молоді з-за кордону. Насправді дуже багато молоді особливо віку 14-18 років, це та молодь, яка зараз буде найбільш активною, та молодь, яка найбільше, як показує практика, долучається, саме в такому старшому шкільному віці в ранніх студентських роках молодь надзвичайно активна. Дуже багато молоді виїхало за кордон. І як держава буде підтримувати, власне, мережі українських молодіжних організацій за кордоном? І який план роботи щодо тієї молоді, яка за кордоном? Який план щодо її повернення? На жаль, сьогодні багато говорилося про те, що таку молодь треба повертати, що будуть напрацьовуватись механізми, але чітких механізмів, як, власне, буде підтримуватись мережа, організації, які діють, зокрема, і за кордоном, щоб молодь відчувала прив'язаність до своєї держави, щоб молодь відчувала, власне, те, що вона потрібна цій державі, і як держава буде молодь повертати. Ну, і хотілось би все-таки почути. Я певен, що вони є, і я певен, що робота в цьому напрямку ведеться активно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Повертати владі, на жаль, дуже складно. Все повертається отут і тут, тоді буде повертання всіх, хто захоче, хто буде розуміти, що це справедливо.

Я хотів би надати слово, будь ласка, Дмитро Валентинович Твердохліб – директор Українського молодіжного фонду. Будь ласка.

ТВЕРДОХЛІБ Д.В. Добрий день, шановні учасники, учасниці. Я дуже дякую комітету за запрошення. Насправді також я хочу подякувати колегам, які в принципі, якщо ми говоримо за Український молодіжний фонд у Законі України "Про основні засади молодіжної політики", насправді окреслили вже основні питання, які наразі є. Бо насправді мені як свого часу громадському активісту, зараз як директору фонду видається, що фонд – це не тільки установа, яка відповідає за там реалізацію завдань, покладених на неї, зокрема підтримку молодіжних проєктів. Це насправді демонстрація того, що держава відкрита, держава хоче підтримувати молодь, молодіжні проєкти і держава створює можливості для молодих людей не тільки в Україні, а створює умови для молодих людей, аби заохотити їх повернутися в Україну, саме тих молодих людей, які виїхали.

І Український молодіжний фонд, в принципі, – це дуже крутий і потенційно дієвий для цього інструмент над, скажімо так, розвитком, в якому ми зараз активно працюємо. І зокрема є декілька питань, які дійсно важливо проговорити в контексті закону для того, щоб фонд міг ефективно це здійснювати. І якщо коротко, я просто, можливо, наголошу на тих пунктах, які вже були проговорені паном Андрієм Володимировичем і паном Олександром Санченком з приводу фінансування. Бо насправді дійсно ми розуміємо, що в умовах повномасштабної війни важко говорити про те, щоб на молодіжну політику, на молодіжні проєкти давали більше коштів. Бо насправді в першу чергу мова йде про відстоювання наших кордонів, про боротьбу і оборону України, а не про підтримку молодіжних ініціатив з однієї сторони.

З іншої сторони наразі в Україні є така можливість і вона передбачена, зокрема, у вигляді проєктів, які підтримує Міністерство молоді та спорту України. І насправді якраз питання, про які от пан Олександр говорив, через закон надати фонду можливість реалізовувати у вигляді грантових проєктів кошти за рахунок державного бюджету, дала б можливість фонду дійсно

адмініструвати ці гранти, які зараз надає Міністерство молоді та спорту України, для того, щоб зняти, по-перше, це навантаження і цю роботу з міністерства, яке, по суті, дійсно повинно формувати в першу чергу політику і вже, по суті, руками фонду реалізовувати цю всю історію за рахунок тих положень документів, які у нас є і які дозволяють окрім закону нам ефективно і прозоро реалізовувати наші конкурси і відповідно підтримувати проекти молодіжних організацій.

Є пару моментів, про які також хотів би проговорити, важливих. Насправді що стосується фінансування, ну, знову ж таки, колеги, я знаю, що з міністерства точно ці правки, ці пропозиції, точніше, подали. Однак мова іде про статтю 23 пункт 11 закону, мова іде про те, що необхідно винести формулювання, що фонд співпрацює з українськими та іноземними фізичними і юридичними особами приватної, комунальної, державної форми власності. І також мова іде саме про інші джерела. Мова іде про питання фінансування статті 25, де мова іде про внесення зміни в підпункт: джерелами формування коштів фонду є: кошти державного бюджету, кошти від урядів, агентств, установ, інших іноземних держав, міжнародних організацій, в тому числі шляхом проектів міжнародної технічної підтримки, про що було сказано.

А також важливо зазначити, що в нас окремим пунктом іде пункт: інші джерела фінансування. Цей пункт необхідно прибрати і змінити пункт 3, по суті, додавши туди ці інші джерела для того, щоб дати фонду можливість надавати гранти не тільки за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги, а і за рахунок інших коштів, зокрема, приватного сектору, про що ми неодноразово говорили з нашими партнерами і про що наголошувала Рада Європи, що нам необхідно залучати також кошти з приватного сектору. А так як ми розуміємо, що грантове фінансування, воно не вічне, по-перше, а по-друге, кошти державного бюджету зараз дійсно спрямовані на інші пріоритетні напрями.

Ну, і відповідно також варто додати можливість фонду дійсно здійснювати додаткові задачі, активності, ну, зокрема, за дорученням Міністерства молоді і спорту України, для того, щоб фонд не обмежувався лише питанням підтримки молодіжних проектів, а мав можливість і підтримувати також, точніше, займатися проектами підтримки від Міністерства молоді і спорту України, які зараз надходять, і також мав можливість проводити заходи і активності, спрямовані якраз в першу чергу на поширення інформації про сам фонд. Бо, як колеги зазначали з опитування, то про те, що фонд створено, ну, я насправді думаю, що не знає переважна більшість громадян із молодих людей, на жаль, бо зараз ми говоримо про те, що у нас, в принципі, не передбачена можливість навіть проводити якісь активності, за рахунок чого ми трошки обмежені в своїх можливостях розповідати про себе, і робимо це тими ресурсами і інструментами, які зараз є. Тому передбачити таку можливість законом було би добре для того, щоб цю історію розширити.

Якщо коротко, в мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, пане Дмитро. Дякую.

Я хотів би зараз надати слово члену Національної ради Всеукраїнської молодіжної громадської організації "Національна організація скаутів України" пану Вадиму Братчикову. Будь ласка.

БРАТЧИКОВ В. Вітаю, шановне панство! Що стосується наших обговорених питань, я собі тут робив деякі нотатки. Я думаю, що наше бачення повинно бути комплексним і трошки ширшим, аніж ми зараз обговорюємо, з точки зору фінансової спроможності громадянського сектору і, в принципі, роботи з людьми. Адже коли ми говоримо про людей, і це відповідно треба розуміти, скільки взагалі державі обходиться одна людина. Якщо ми зараз говоримо про фінансову підтримку громадських ініціатив, то це, я вважаю, повинна бути не тільки проектна діяльність, але і програмна в

тому числі. Тому що деякі молодіжні громадські організації мають свої молодіжні програми, які націлені на постійну комунікацію, на формування всебічно розвиненої свідомої молоді особистості. І це, по суті, також може бути певною частиною такого соціального замовлення, що стосується до підготовки кадрів удержав.

Тому що за свої роки громадського сектору я можу сказати впевнено, що в нас за Законом про громадські об'єднання громадська організація може створюватися кількістю від трьох осіб. Власне, якщо ми говоримо про звітну діяльність цієї громадської організації, вона не повинна закінчуватися лише кількісним показником учасників молодіжних форумів і молодіжних проектів, які іноді дублюють один одного і не є унікальними для громадського сектору, власне, якщо ми говоримо про підтримку цільових програм молодіжних, які реалізуються молодіжними організаціями, і це також стосується щодо критерій відбору до організацій, які можуть подавати на громадську підтримку і підтримку іноземних держав, власне, це відкрите членство, це розуміння керівних органів, самих організацій, кінцевих бенефіціарів, які за ними стоять. Якщо ми говоримо також про роботу з самими людьми, які є членами організації, це повинні бути підтверджуючі документи, що людина є членом організації, вона займається цими питаннями, вона займається своїм власним саморозвитком і розвитком спільноти. Тому я тут би зазначив, що варто було б додати ще критерії, які мусить або рекомендовані до дотримання інституціями громадського суспільства, для того, щоб бути претендентами на подібну допомогу і не завершуватися лише проектними заявками, які можуть бути гарно бути написані, але результати роботи будуть доволі низькими.

Власне, також я собі занотував ще стосовно приватного сектору. Якщо ми говоримо про приватний сектор, у нас є в Європі таке гарне поняття, як соціальне підприємництво, яке могло би працювати дуже добре в Україні, але, на жаль, воно нічим не регулюється. Немає закону про соціальне підприємництво в Україні, і ми не розуміємо, яким чином бізнесмени будуть

зацікавлені в тому, щоб видавати свій чистий прибуток ще і на соціальні ініціативи. Я думаю, також варто не тільки про них подумати, але і з ними поспілкуватися, як їм могло би бути цікаво в цьому гратися.

Також щодо питання волонтерства. У нас в Законі "Про основні засади молодіжної політики" ніде не регламентується участь самих громадських діячів у громадських організаціях, які можуть діяти на засадах волонтерства. І, власне, розуміння, як такого можна було би сюди і включити. Це в свою чергу також підводить нас в кінцевому шляху до підзвітності і систематичності роботи самих інституцій громадянського суспільства, які створюються, які мають свою історію, які не є кишеньковими громадськими організаціями чи громадськими організаціями, які не працюють ефективно з членством, і відповідно це одразу приведе нас до КРІ, показників їх роботи. От одна організація має стільки членів, стільки, по суті, підготовлених кадрів на ту чи іншу тематику є у країні і є її громадянами. Це екологія, це неформальна освіта, це програми патріотичного виховання і вишкіл, і таке інше. Власне, це також і щодо участі у різноманітних молодіжних платформах, молодіжні ради, консультативно-дорадчі органи, органи місцевого самоврядування, інші громадські ініціативи, які також є консолідуючими і молодіжними, які також варто враховувати сюди. Власне, ось такий меседж. Це критерії до відбору підтримки, це підзвітність та систематичність роботи, це приватний сектор, це соціальне підприємництво і КРІ, показники, які організації будуть підзвітні в своїх соціальних мережах і які є обов'язковими до введення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Власне, я хотів би запросити до слова тимчасово виконуючого обов'язки директора Комунального закладу Львівської обласної ради "Львівський обласний молодіжний центр". Сапса пан Іван Степанович, будь ласка.

Немає? Онлайн? Будь ласка. Когось повинні з онлайн послухати. Іван Степанович, є на зв'язку ви? Добре. Дякую.

Тоді, будь ласка, я хотів би запросити до слова заступника голови Профспілки працівників освіти і науки України, завідувачка відділу роботи з молоддю пані Ольга Чабанюк. Будь ласка, пані Оля.

ЧАБАНЮК О.А. Дякую.

Доброго дня, шановні колеги, друзі, народні депутати. Рада бачити всіх. І перш за все хочу подякувати Комітету з питань молоді і спорту, Міністерству молоді і спорту за запрошення, за можливість взяти участь і виступити, і донести думку величезної спільноти молодих людей. Це студенти, це молоді освітяни. І разом з тим я ще є заступником Молодіжної ради Федерації профспілок України, організації, яка об'єднує в своїх лавах понад 900 тисяч молоді. Тому, дійсно, проблеми молоді є надзвичайно важливими, близькими мені, і ми їх знаємо зсередини, тому що маємо первинки в школах, в університетах і знаємо, чим сьогодні молодь живе.

Ми дякуємо комітету, дякуємо міністерству за проведену величезну роботу в сфері законодавствотворення і, зокрема, Закону "Про основні засади молодіжної політики". І, звичайно, кажуть, якщо критикуєш, то потрібно щось пропонувати.

Перш за все, що стосується сьогоднішніх слухань і обговорення, ми виявили недостатню увагу приділену до думки працюючої молоді віком від 26 до 35 років, і про це сказала пані Ганна Клименко, це тільки 9 відсотків респондентів, які у цих рамках від 26 до 35 років. Ми розуміємо, що в школах це було зробити простіше. Там прийшли, всі школярі на місці, опитування провели і маємо результат. Але ми пропонуємо і ми кажемо, що ми є, і ми бачимо, що Україна швидко рухається до Євросоюзу, і основними вимогами є це співпраця із такою інституцією як профспілки. Багато хто говорить там рудименти чи сучасність, але на сьогоднішній день це понад

900 тисяч молодих людей. Ми розуміємо, що це потужна сила, яка сьогодні готова долучатися.

Ми не кажемо, ми не вимагаємо, ми не просимо, ми кажемо: ми готові співпрацювати. співпрацювати із міністерством. І я у свою чергу хотіла подякувати і Олександрі Яремі, і Марині Потапенко, і Владиславу Яцуку, це всі у свій час були заступниками міністрів молоді і спорту, за тісну співпрацю, за участь у всіх форумах молодіжних, і за комунікацію.

Також ми разом реалізовували і писали профстандарт, це "молодіжний працівник". І таких профстандартів, і таких професій має бути більше у сфері молоді, тому що раніше, щоб взяти молодого працівника на роботу, його потрібно було по законодавству оформлювати на різні спеціальності, бо такої спеціалізації, як "молодіжний працівник", не було. Сьогодні офіційно молоді люди мають можливість працювати на таких професіях.

Але, разом із тим, ми розуміємо, що після закінчення вищого навчального закладу молодь часто має проблеми із працевлаштування. І особливо вони стикаються, студенти, після завершення університетів це із першим робочим місцем. Перше робоче місце, гідна оплата праці – це те, про що сьогодні потрібно говорити. І до таких дискусій, до таких слухань повинні бути залучені усі учасники цього процесу, не тільки Міністерство молоді та спорту, а і Мінекономіки, і Міносвіти, і Мінфінансів, тому що є дуже багато хороших ініціатив, але, коли вони доходять до втілення їх в життя, Міністерство фінансів у кінці каже: на це немає коштів.

Сьогодні колега пан Михайло говорив про те, що є складною проблемою повернення молоді з-за кордону. Нам перш за все потрібно зберегти ту молодь, яка є тут, в Україні, і кажемо, що ми не можемо на це вплинути. Ми можемо на це вплинути. Є багато народних депутатів у залі, які будуть далі в другому читанні голосувати за законопроект 10399, який передбачає гранти на навчання. Але він вихолощує найголовніше – це гарантію студента на отримання вищої освіти.

На сьогоднішній день у законодавстві прописано, що 51 відсоток студентів... випускників шкіл мають право на отримання вищої освіти за державним замовленням. Зараз йде підміна понять і хочуть державне замовлення замінити грантами. Грант не покриває повністю навчання у закладі вищої освіти. Тому я звертаюся до всіх народних депутатів, хто сьогодні є в залі, хто є на онлайн підключені, будь ласка, зверніть на це увагу.

Профспілка працівники освіти та науки України написала дуже багато різних зауважень, написала пропозиції щодо включення в робочу групу доопрацювання законопроекту до другого читання. Ми не можемо цього зробити. Ви зрозумійте, Німеччина роздає нашим студентам просто паспорти і вони стають громадянами Німеччини. Вони не дивляться на те, що у нас неможливе подвійне громадянство, всі студенти, хто виїхав туди, вони їх готові брати. Вони борються за кадри і вони їм створюють всі умови, щоб вони навчалися там безкоштовно. А ми створюємо перешкоди і створюємо умови для того, щоб студенти їхали на навчання за кордон. Ми бачимо тенденцію, коли молоді мами зі своїми дітьми-школярами 9-10 класу виїжджають за кордон і там вони вступають. Бо там вони гарантовано будуть навчатися безкоштовно, за кошти їхнього уряду, за державним замовленням. Давайте не будемо підмінювати поняття, і якщо на сьогоднішній день є в Законі України "Про вищу освіту", він обговорювався в 2014 році всіма, всі приймали участь: і громадськість, і уряд, і міністерства, і науковці – ми його створили, давайте будемо закони виконувати.

І що стосується ще закону, який ми сьогодні обговорюємо. Також раніше було право на отримання оренди приміщень в користування громадських організацій. На сьогоднішній день право ніби є, а механізму немає. Звертаємося також до Кабінету Міністрів, який не врахував зауваження Міністерства молоді і спорту. Тому що це є дуже важливою умовою для нормальної праці молодіжних організацій.

Я буду завершувати. Дякую за увагу. І бажаю, щоб кожна дискусія, вона мала продуктивне рішення і втілення всіх наших побажань. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, вам. Я розумію, ваше основне звернення у виступі було про те, щоб звернутися, це звернення до комітету з питань... не нашого в перше чергу. Хоча молодь, звичайно, до нас, але ми маємо до цього 20 відсотків до цієї проблеми, там 80 відсотків – Комітет з питань освіти і науки. Але я звернуся до свого...

ЧАБАНЮК О.А. Тоді не буде з ким працювати, якщо молодь виїде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але я, користуючись військовою і своєю іншою сьогодні місією, яку я виконую, не тільки у Службі безпеки України, як позаштатний консультант голови, а ще і як заступник командира формування добровольчого, яке знищує "шахедів" над київським небом... І там один із моїх підлеглих, є там такий мій побратим пан Бабак Сергій, керівник комітету. Він, до речі, чергує шість разів на місяць на посту антишахедному, так що він з нами. Я попрошу його, щоб він посприяв. Добре. Дякую.

Колеги, я надаю слово зараз голові правління Державної спеціалізованої фінансової установи "Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву" пану Миколі Валерійовичу. Будь ласка, пан Микола.

МАРЧУК М.В. Доброго дня всім присутнім! Я дякую, Андрій Анатолійович, вам за можливість бути присутнім на даному заході, а також за можливість поділитися тими напрацюваннями, які сьогодні є у фонду і представити наш досвід.

Фонд є державною спеціалізованою фінансовою установою, яка є неприбутковою установою, і сьогодні створена для того, щоб бути

виконавцем державних та міських програм, які націлені на забезпечення житлом різних категорій громадян.

Одним із ключових напрямків нашої роботи – це є забезпечення молоді житлом, а це шлях через іпотечне кредитування. Дана програма передбачена Постановою Кабінету Міністрів 584, яка своїми умовами створила ідеальний механізм для підтримки саме молодих сімей в цьому напрямку.

Дана програма має такі умови: це мінімальний перший внесок на рівні шести відсотків, які вносить сім'я, це відсоткова ставка по кредиту на рівні 3 відсотки, і це достатньо тривалий термін кредитування – близько 30 років, максимальний термін.

Дана програма також має пільги, згідно з якими сім'я, в якій народжується перша дитина, списуються відсотки, друга дитина – це 25 відсотків тілу кредиту списується, і третя дитина народжується в родині – це списується 50 відсотків тіла кредиту. Це дуже... *(Не чути)*

Чути? Да, да, все, є, я є.

Той механізм, про який я вам сьогодні говорю, він є дуже затребуваний серед нашої молоді. Ми ведемо величезні реєстри кандидатів, бажаючих прийняти участь в цій програмі. Є один великий мінус – це відсутність фінансування даної програми. Але не дивлячись на це, ми працюємо і забезпечуємо молодь за рахунок коштів нашого статутного капіталу. Це також кредитний механізм, який надає можливість отримати квартиру в кредит, це іпотечне кредитування. Ми активно працюємо з органами місцевого самоврядування. Та сьогодні на виконання в Держмолодьжитло є 56 міських програм, 43 з яких націлені саме на забезпечення молоді житлом. Найбільш активно сьогодні фінансують такі міста, як Харків, Черкаси, Львів, Івано-Франківськ, Полтава, Кременчук. Тому за минулий рік ми змогли близько 140 сімей забезпечити за рахунок цих коштів власним житлом.

Також враховуючи обмежене фінансування з боку місцевих бюджетів та з боку державного бюджету, ми сьогодні співпрацюємо з міжнародними

організаціями. Ми виконуємо грантову програму з урядом Німеччини, яку фінансує банк KfW, де ми забезпечуємо сьогодні внутрішньо переміщених осіб такими кредитами, і саме умови цих кредитів, вони дублюються з тієї програми, про яку я вже сьогодні говорив. Також в цих програмах створений револьверний фонд, механізм такий, який дає можливість кошти від повернення раніше виданих кредитів залучати знову ж таки для повторного кредитування наступних і наступних кандидатів.

На виконання фонду є і інші програми, які стосуються і соціального спрямування, це житло для тимчасового проживання. Ми практикуємо і такі нові механізми в своїй діяльності. Тому на сьогодні я глибоко переконаний, що дані програми, які от націлені на таку підтримку саме молоді, вони обов'язково мають бути профінансовані. Також я закликаю присутніх долучитися до масштабування тих успіхів і тих проектів, які вже сьогодні реалізуються фондом, та впевнений, що ми спільно зможемо переконати грантодавців і такі установи, які сьогодні готові фінансувати і підтримувати саме молодь до виконання таких програм.

Ми говорили сьогодні про ті чи інші важелі, які могли б все ж таки утримати нашу молодь і не дати можливість їй виїжджати за кордон, так я рахую, що один із таких важелів це якраз і є така підтримка в якості можливості придбати власне житло і мати той посильний платіж, який сьогодні дав би можливість виплачувати, платити ці кредити.

Дякую.

МОКАН В.І. Дякую.

Буду продовжувати слухання. Андрій Анатолійович пішов по справах. Дякуємо за участь. Як він правильно сказав, він також паралельно долучений до захисту держави.

До речі, у контексті сказаного. Олександр у своїй доповіді говорив про норми в нашому законодавстві, що стосується в тому числі кредитування, і ви сказали тільки що одну з ключових фраз, що програми то, може, і хороші,

але вони не фінансуються на державному рівні. Це дуже велика проблема, бо молодь якраз і звертає увагу, в тому числі і в опитуваннях, на проблему відсутності власного житла. Це відображається і на готовності народжувати дітей в молодих сім'ях, і, в принципі, перебувати в нашій державі. Тому мені здається, що, з однієї сторони, ми не можемо зменшувати ті гарантії, які вже є, а з іншої сторони, треба максимально напрацьовувати працюючі механізми. І в цьому контексті, напевно, також треба буде звернути увагу і на ці норми закону.

В мене ще звернення до аудиторії онлайн, зокрема до Антоніни Валентинівни Мандрікіної. Ви у нас в списку виступаючих, от багато вже згадувалося сьогодні Міністерство фінансів, Мінфін, ви готові відреагувати і прокомунікувати своє бачення, тому що, як уже зазначалося, це одна з основних проблем законодавства. І одне з рішень, яке буде після наших комітетських слухань – це провести робочу групу саме за участі в тому числі Міністерства фінансів, щоб напрацювати компромісні норми змін до законодавства, щоб вони справді запрацювали і фінансування молодіжної сфери відбувалося. Можемо надати вам слово?

МАНДРІКІНА А.В. Так. Доброго дня, шановні учасники.

МОКАН В.І. Дякую.

МАНДРІКІНА А.В. Зрозуміло, що основні питання, які виникають до Мінфіну – це питання фінансування і виділення додаткових коштів, в тому рахунку і на молодіжну політику. Але хочу звернути вашу, що на сьогодні це вже неодноразово сьогодні звучало на нашому заході, що всі ресурси держави спрямовані на оборону, а також на підтримку громадян, які на даний час постраждали найбільше від війни це як і на соціальну сферу і на медичну сферу.

У той же час ми знайшли можливість передбачити в державному бюджеті на 2024 рік Мінмолодьспорту за відповідною програмою фінансування у сумі майже 100 мільйонів гривень, що в 3,5 разу більше фактичних показників минулого року. При цьому ми маємо практику, на жаль, що коли кошти не використовуються в повному обсязі. У 2023 році з 36,6 мільйона гривень було використано лише 28,8 або 74,3 відсотка. Така практика спостерігається, на жаль, і в цьому році. За інформацією Держказначейства станом на 25 квітня видатки за бюджетною програмою 3401070 профінансовані в обсязі 6 мільйонів гривень, але касові видатки складають 5 мільйонів, не використано майже 1 мільйон гривень. Тому, на нашу думку, в саму першу чергу повинно бути забезпечене ефективне використання ресурсів, коштів в умовах сьогодення.

Також відповідного врегулювання потребує і нормативно-правове забезпечення галузі, перегляд пріоритетів, завдань, заходів в цьому контексті, а не збільшення, наприклад, відповідних норм і витрат на харчування... Вибачте, норми збільшені більше ніж зараз у військових.

Відповідного перегляду потребують також і удосконалення норм Закону про молодь, зокрема його приведення у відповідність до Бюджетного кодексу.

Мінфін готовий долучитись до відповідної роботи, прийняти участь у робочих групах. На жаль, зараз просто Світлана Миколаївна дуже вибачалась, що вона не може тут бути присутньою, тому що вона зараз на постійних нарадах з вищим керівництвом Міністерства фінансів, оскільки ведеться дуже важлива робота стосовно гранту і перемовини зі Світовим банком.

Але ми готові до співпраці і будь-яку участь будемо приймати і допомагати. Дякую за увагу.

МОКАН В.І. Дякую вам, Антоніна Валентинівна. Фактично відбулась ключова доповідь, тому що ваші слова записували і нотували тут всі присутні, особливо що стосувалося цифр.

Ми будемо обов'язково вас залучати, тому що без вас ми ці зміни не напрацюємо, я маю на увазі, до закону. І це буде стосуватися як і засідання комітету найближчим часом, так і в подальшому робочої групи по конкретно напрацюванню тексту законопроекту.

З присутніх тут я би ще хотів надати слово Олександрі Білязе – керівниці відділу розвитку молодіжних центрів громадської організації "Молодіжна платформа". І ще буде у нас кілька виступаючих з онлайн, окей?

Будь ласка.

БІЛЯЗЕ О. Дякую.

Власне, "Молодіжна платформа" профільно займається створенням та посиленням молодіжних центрів та молодіжних рад. Відповідно тому з мого боку буде дві основні тези, які, власне, будуть стосуватися молодіжних центрів та молодіжних рад.

Перше. Власне, те, що стосується молодіжних центрів, то ми займаємося створенням та підсиленням таких з усіх форм власності в Україні, і молодіжні центри як суб'єкти молодіжної політики активно сприяють тому, щоб молодь залишалася жити в Україні. І це, власне, є їх наразі одна з ключових ролей. Зважаючи на обмеженість ресурсів в бюджеті місцевого самоврядування, ми бачимо значну проблему з фінансуванням і, власне, в першу чергу фінансуванням роботи цих молодіжних центрів, які виконують важливу соціальну роль.

Ситуація, звісно, є об'єктивною. Ресурси наразі мають бути направлені на підтримку Збройних Сил і на протидію агресії, проте саме тому більшість громад і скорочують певні видатки, в тому числі і на молодіжну роботу. Ми бачимо можливість в тому, щоб посилити сферу фінансової спроможності молодіжних центрів через в першу чергу введення соціального

підприємництва, коли прибуток буде йти на забезпечення роботи самого центру від їх власного малого бізнесу. Ідея така, що, на жаль, немає сьогодні правового поля для ведення такої підприємницької діяльності саме молодіжних центрів, вони є комунальної форми власності. Відповідно більшість молодіжних центрів, можна сказати 80 відсотків, є комунальної форми власності і не мають доступу до такого механізму.

Молодіжна платформа співпрацює з міжнародними партнерами для того, щоб розвивати цей напрямок, власне, напрямок соціального підприємництва. І з нашого боку ми започатковуємо таку сферу для того, щоб підтримати молодіжні центри. Але ситуація така, що самі молодіжні центри не знають, як організувати такий процес, тому що процедура не є описаною, і фактично багато центрів, просто кажучи, бояться навіть шукати способи такого дофінансування, саме дофінансування сферою соціального підприємництва. Таким чином, на жаль, в Україні станом на зараз жоден молодіжний центр не веде такої підприємницької діяльності, проте є працюючий досвід країни ЄС, і я наведу два таких простих приклади.

Перший приклад. Це молодіжний центр міста Резекне (Латвія) має безкоштовні, але також має і невеликі платні молодіжні клуби і заходи.

І другий простий приклад. Молодіжний центр Villa Elba, це Фінляндія, вони утримують власний невеличкий готель.

Тобто для українських молодіжних центрів це не є космічно, це є доволі реалістично. Правове поле проте має бути вдосконалено для того, щоб молодіжні центри отримали зрозумілі можливості для ведення такої підприємницької діяльності. Це в першу чергу допоможе сприяти тому, щоб молодь залишалася працювати і жити в Україні.

Другий напрямок, з яким ми активно працюємо, це, власне, є молодіжні ради. І ми бачимо, що станом на зараз має бути така система участі молоді національного рівня. Вже сьогодні активно про це згадували, і я висловлюся також на підтримку цієї тези. Ідея така, що думки і потреби молоді громад мають бути озвучені для перших осіб держави безпосередньо молоддю і

безпосередньо через систему молодіжних рад. Звісно, сьогодні є молодіжні ради на рівні громади і на рівні області, і, по суті, кожна молода людина може бути делегована від своєї ради в обласну, і говорити про проблеми свого населеного пункту на обласному рівні. Але обласні ради вже не мають куди делегувати своїх представників, і таким чином виходить ситуація, що маса питань, які обговорюються і ставляться обласними радами, насправді не є питаннями до обласних адміністрацій, вони є питаннями до уряду.

І якщо спростити, то ми бачимо, що є потреба відвертого діалогу, коли є молода людина із молодого середовища, молодіжного середовища, може розповісти, наприклад, Прем'єр-міністру України про своє життя і потреби. І це не буде декорацією жодним чином, це буде щиро, це буде озвучення тих питань, які цю молодь хвилюють.

Звичайно, ми беремо до уваги позицію того, що є національні молодіжні організації, які теж мають мати можливість такого формату діалогу з урядом, і ця спільнота зможе вносити національні питання і мати мандат для цього, певний голос. І буде сформований таким чином представницький орган. Ми вважаємо, що це важливо, і таким чином молодь України зможе також говорити з іншими країнами світу і також презентувати Україну. Але в першу чергу ми вважаємо, що оновлення поточного закону буде дійсно сприяти тому, щоб молодіжні центри працювали активно в Україні і продовжували сприяти тому, що, власне, молодь може залишатися жити і працювати в Україні.

Дякую.

МОКАН В.І. Дякую вам.

Я зараз надам слово Володимиру Максимовичу, але перед цим скажу, що в нас ще є кілька бажаючих з онлайн. Ми закінчимо швидше, ніж запланована 15 година. І в мене прохання до Володимира із секретаріату: якщо в онлайні є підняті руки, бажання виступити, поінформувати, бо не видно звідси. Добре? Дякую.

Прошу, Володимир Максимович, відділ молодіжної політики та спорту Директорату з питань внутрішньої та гуманітарної політики Офісу Президента України. Будь ласка.

МАКСИМОВИЧ В.С. Доброго дня. Дякую, пане Василю, за надане слово.

Шановні учасники, хотів би поінформувати, що питання гуманітарної політики, молодіжної політики зокрема у сфері людського розвитку, людського капіталу, воно знаходиться в одному з пріоритетів діяльності глави держави. Ще в 21-му році Володимиром Зеленським було підписано національну молодіжну стратегію, в якій затверджено чотири ключові напрямки. Я думаю, що і з учасників багато хто долучався до її написання, і так само зараз долучається до її імплементації. У цьому ключі я хотів би сказати, що, так, дійсно, закон він прогресивний, але, як вже було неодноразово зазначено, що потребує певних змін і напрацювання тих механізмів, які в умовах протидії вторгнення Російської Федерації, на жаль, поки не працюють. У той же час ми маємо бути свідомі і розуміти те, що виключно завдяки силам безпеки і оборони зараз ми можемо реалізовувати не тільки молодіжну політику, а і багато сфер гуманітарної політики. Тому питання і реабілітації молодих ветеранів, і питання забезпечення ветеранів і житлом, і їх реінтеграцію в суспільне життя, це теж є нагальним і важливим в порядку денному нашому.

Так само хотів би сказати, що в 21-му році була прийнята ініціатива скликання Ради з молодіжних питань при Президентові України. Даний консультативно-дорадчий орган був скликаний на початку 22-го року, 17 числа, прямо перед повномасштабним вторгненням, і він продемонстрував свою ефективність, після чого був скликаний відповідний орган і при МЗС. Я закликаю і учасників онлайн, і учасників тих, хто сьогодні зараз, якщо ще не в комунікації з цими органами, то вступати, підписуватись на сторінки, тому що це є ці містки взаємодії молодіжних організацій, тобто суб'єктів

молодіжної роботи молодих людей з тими представництвами і на центральному, і на регіональному рівні, які в нас діють. Наразі, я так думаю, що ми спільно з даним консультативно-дорадчим органом, з Радою з молодіжних питань, ми також напрацюємо відповідні пропозиції і будемо надавати більше їм політичної ваги для того, щоб зміни були не тільки напрацьовані, але і враховані, і в подальшому впроваджені.

Дякую за увагу. Поки все.

МОКАН В.І. Дякую.

Тепер слово прошу Асоціації молодіжних центрів України, представниці Лілії Титаренко, на онлайн. Є присутня Лілія?

Тоді від "Школи безпеки", будь ласка, Світлана Сидорець.

СИДОРЕЦЬ С. Вітаю усіх присутніх! Я Світлана Сидорець, член Координаційної ради Громадської організації "Всеукраїнський громадський дитячий рух "Школа безпеки".

Наша організація існує вже 25 років і має за мету виховання культури безпеки життєдіяльності дітей та молоді, формування у них практичних умінь та навичок щодо дій у надзвичайних ситуаціях. Попри воєнний стан у країні, ми продовжуємо працювати і поширювати знання та навички з цивільного захисту, адже вони життєво важливі у наш час. Ми працюємо із закладами освіти, проводимо навчання у форматі таборів, акцій, семінарів.

Також "Школа безпеки" із 2022 року співпрацює із німецькою молодіжною організацією THW-Jugend. Завдяки співпраці у минулому році 36 наших лідерів взяли участь у навчаннях з методики та дидактики навчання навичкам цивільного захисту дітей та молоді, тепер учасники цих тренінгів продовжують роботу у регіонах.

Протягом року було вже проведено понад 80 навчальних тренінгів, майстер-класів з цивільного захисту, у яких взяло участь більше 4 тисяч осіб.

І наші активісти не зупиняються та продовжують працювати далі, адже ми всі розуміємо, наскільки це важливо.

Також створюються нові підрозділи нашої організації. Зокрема, було створено осередок у Покровській громаді Донецької області, у прифронтовій зоні. До складу підрозділу увійшли педагоги та учні 14 закладів освіти Покровської територіальної громади. Для Донецької області в умовах максимального наближення до лінії фронту все це набуває особливого значення, тим більше коли мова йде про безпеку дітей.

Ми рухаємося далі завдяки підтримці наших партнерів, за що ми дуже і дуже вдячні. Зокрема, ми співпрацюємо з Державною службою України з надзвичайних ситуацій, з Міністерством молоді та спорту. За їх підтримки ми плануємо реалізацію кількох наших проектів із Львівським державним університетом безпека життєдіяльності, де ми вже п'ять років проводимо наші заходи.

Також ми дякуємо комітету Верховної Ради України з питань молоді та спорту за підтримку та можливість виступити на слуханнях 8 вересня, де піднімалися важливі питання, були розроблені рекомендації, які, ми сподіваємося, будуть впроваджені в життя, бо там була висловлена думка дітей, молоді, педагогів, батьків, усіх, хто причетний до формування майбутнього покоління.

Як ми бачимо, через формування саме практичних навичок культури безпеки життєдіяльності у дітей та молоді можна підвищити їхній рівень компетентностей щодо дій у випадку надзвичайної ситуації. В умовах та післявоєнного відновлення такі навички вкрай важливі, тому ми пропонуємо доповнити завданням Закону України "Про основні засади молодіжної політики" частини другої статті 3 сприянням формування практичних навичок культури безпеки життєдіяльності дітей та молоді.

Також існує, на жаль, проблема оренди приміщень, про що вже зазначалося вище. Законом передбачені норми надання в оренду дитячим та молодіжним організаціям приміщень. Але на сьогодні методика розрахунку

орендної плати за державне майно нормативно не визначена. Дуже важливо вирішити це питання, і ми просимо про підтримку у цьому.

Також ми просимо розглянути питання збільшення суми на харчування учасників проектів, які стали переможцями конкурсу, також в рамках заходів за календарними планами Міністерства молоді та спорту. Тому що 123 гривні – це лише один прийом їжі, і за цю суму нереально прохарчувати тричі на день, ми всі це розуміємо. Отож ми дуже сподіваємося на підтримку і допомогу у вирішенні цих питань.

На завершення я хочу подякувати за можливість виступити, та сказати, що тільки спільними зусиллями ми зможемо працювати на користь дітей та молоді, бо за молодими людьми майбутнє нашої держави.

Дякую.

МОКАН В.І. Дякую, пані Світлана.

І підсумовуючий виступ на сьогодні – Холодовська Наталія. Це громадська організація "Молодь Кетрисанівщини", якраз консультант з молодіжної політики у громаді. Будь ласка. Пані Наталія, ви онлайн?

Колеги, тоді давайте підводити підсумки. Більше ...*(Не чути)*, які готували наші партнери. Дякуємо вам ще раз за це. У вас він в роздрукованому вигляді, от ознайомтеся, будь ласка. І проект рекомендацій наших сьогоднішніх слухань.

У нас заплановане засідання комітету на 14 травня. Але для того, щоб ми могли систематизувати всі ваші пропозиції як до самих рекомендацій, так і до законодавства, на основі сьогоднішніх обговорень, вашого бачення, у мене прохання протягом тижня з дати сьогоднішнього проведення заходу надати це в електронному варіанті, в письмовому, як вам зручно. Ви маєте всі офіційні адреси і комітету, і народних депутатів України, для того щоб ми могли на 14 число це проаналізувати, підсумувати і винести на затвердження на рівні комітету.

Тому протягом тижня прохання відреагувати. Всім дуже вдячний за приділений сьогодні час, за ваші думки, пропозиції. Тут немає байдужих до молодіжної сфери людей, у всіх це болить, у всіх є велике бажання, щоб це ставало ефективнішим і практичнішим. Тому розраховуємо на подальшу співпрацю. Я завжди казав і наголошую: комітет завжди відкритий до взаємодії, до комунікації.

Всім дякую. Гарного дня! І слава Україні!